

การแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันของหมู่บ้าน แม่เตี้ยะใต้ ตำบลสบเตี้ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่*

Wildfire and Haze Problem Solving of
Maetia Tai Village, Tambon Soptia, Amphoe
Chomthong, Chiangmai Province

พจนา พิษิตปัจจา**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเงื่อนไขและกระบวนการจัดการ
ร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันของหมู่บ้านแม่เตี้ยะใต้ ตำบลสบเตี้ยะ
อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยงานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ
ใช้วิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เงื่อนไขในการจัดการไฟ
ของหมู่บ้านดังกล่าวประกอบด้วย 1) การรับรู้และความเข้าใจในนโยบายและ
กฎระเบียบภาครัฐ 2) ประสบการณ์ที่ผ่านมา 3) ระดับการพึ่งพาทรัพยากร
4) ความซับซ้อนของปัญหาที่ต้องแก้ไข 5) ความขาดแคลนของทรัพยากร สำหรับ
กระบวนการจัดการร่วมกันในการแก้ปัญหาดังกล่าวมีภาคส่วนต่างๆ เข้ามา

* บทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยการสร้างกระบวนการเรียนรู้และถอดบทเรียนจาก
การจัดการไฟป่าเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควัน โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในตำบล
สบเตี้ยะ พ.ศ. 2556-2558

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสำนักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และ
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชาวบ้าน กรมอุทยานแห่งชาติ และสถานีควบคุมไฟป่า ผ่านเครือข่ายที่ใช้กลยุทธ์การสร้างคุณค่าสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นตัวหลักดันในการดำเนินงาน

คำสำคัญ: ปัญหาไฟป่า, ปัญหาหมอกควัน, เชียงใหม่

Abstract

This research aimed to study collaborative antecedents and process in wildfire and haze problem solving of Maetia Tai village, Tambon Soptia, Amphoe Chomthong, Chiangmai province. It used qualitative research by using case method and the result found five antecedents in this case 1) regulation perception 2) previous experience 3) level of resource dependency 4) level of problem complexity and 5) The agency in collaborative process are local administrative organization, local people, department of nation park wildlife and forest fire control station through resource conservative value strategy.

Keywords: Wildfire Problem, Haze Problem, Chiangmai Province

บทนำ

ปัญหาหมอกควันได้ถูกประกาศให้เป็นวาระของจังหวัดเชียงใหม่ที่จะต้องดำเนินการแก้ไขตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 และมีมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวออกมาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเขตควบคุมไฟป่า การควบคุมการเผาพื้นที่เกษตรกรรมโดยจะต้องมีการแจ้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกครั้ง หากจะต้องมีการดำเนินการเผาไม่ว่าจะเป็นการเผาเศษกิ่งไม้ใบไม้เศษวัสดุเหลือใช้ในพื้นที่เกษตรและขยะมูลฝอยในชุมชน

รวมทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่จะต้องรับการถ่ายโอนภารกิจการควบคุมไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและการปฏิบัติตามแผนการถ่ายโอน

ภารกิจการควบคุมไฟป่าอย่างต่อเนื่อง (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2556)

ในจังหวัดเชียงใหม่ ตำบลสบเตี๊ยะถือเป็นอีกหนึ่งตำบลที่มีการเผาไหม้ของป่าในทุกปี เพราะมีพื้นที่ติดกับเขตอุทยานแห่งชาติฮอบหลวง พื้นที่ที่เกิดการเผาไหม้ซ้ำในปี พ.ศ. 2550, 2553 และ 2554 ในแต่ละหมู่บ้านของตำบลสบเตี๊ยะมีจำนวนพื้นที่เผาไหม้ซ้ำมากที่สุดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พื้นที่เผาไหม้ซ้ำใน พ.ศ. 2550, 2553 และ 2554 ตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

หมู่ที่	หมู่บ้าน	พื้นที่เผาไหม้ซ้ำ (ไร่)				
		ไม่มี การเผา	มีการ เผา 1 ปี	มีการ เผาซ้ำ 2 ปี	มีการ เผาซ้ำ 3 ปี	รวม
1	วังปิ่น	19	72	439	89	619
3	เชิงดอย	27	167	666	291	1,151
6	แท่นดอกไม้	9	136	384	276	805
8	ห้วยใจ	234	543	545	257	1,579
10	ทุ่งปุ่น	162	310	607	240	1,319
11	ห้วยม่วง	56	227	511	550	1,344
13	ห้วยอีแต	79	150	336	179	744
14	แม่เตี๊ยะใต้	113	359	722	262	1,456
16	บ้านบน	91	237	393	236	957
21	แท่นดอกไม้ใต้	96	78	375	844	1,393
	รวม	886	2,279	4,978	3,224	11,367
	ร้อยละ	7.8	20.0	43.8	28.4	100.00

ที่มา: ศุภินี ดนตรี (2557, หน้า 38)

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้เป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่เผาไหม้เป็นอันดับสองของตำบลสบเตี้ยะ ทำให้การจัดการพื้นที่ดังกล่าวประกอบกับจำนวนอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติอบหลวง และสถานีควบคุมไฟป่าลุ่มน้ำสาขาแม่ปิงและสถานีควบคุมไฟป่าดอยบ่อหลวง มีพื้นที่รับผิดชอบรวม 3,468,135 ไร่ มีเจ้าหน้าที่รวมกันเพียง 467 คน เท่ากับเจ้าหน้าที่หนึ่งคนจะต้องดูแลพื้นที่ 6,127 ไร่ (ศุทธิณี ดนตรี, 2557, หน้า 38) ดังนั้นการจัดการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันจึงไม่สามารถที่จะดำเนินการแก้ไขได้เพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การเข้ามาจัดการร่วมกันจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญ โดยในหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้ได้มีการดำเนินการจัดการปัญหาไฟป่าหมอกควันร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อุทยานแห่งชาติอบหลวง สถานีควบคุมไฟป่าลุ่มน้ำปิงและอำเภอ (ศุทธิณี ดนตรี และคณะ, 2557) ซึ่งทำให้ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้สามารถจัดการปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นที่มาของการวิจัยครั้งนี้ว่าเงื่อนไขในการจัดการร่วมมืออะไรบ้างและกระบวนการจัดการร่วมและบทบาทของภาคส่วนต่างๆ ในการแก้ปัญหาไฟป่าหมอกควันของหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงเงื่อนไขของการจัดการร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันของหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้ ตำบลสบเตี้ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการจัดการร่วมและบทบาทของภาคส่วนต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันของหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้ ตำบลสบเตี้ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงเงื่อนไขและผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันของหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้ ตำบลสบเตี้ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

2. พัฒนาตัวแบบการจัดการร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันของหมู่บ้านแม่เตี๊ยะใต้ ตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

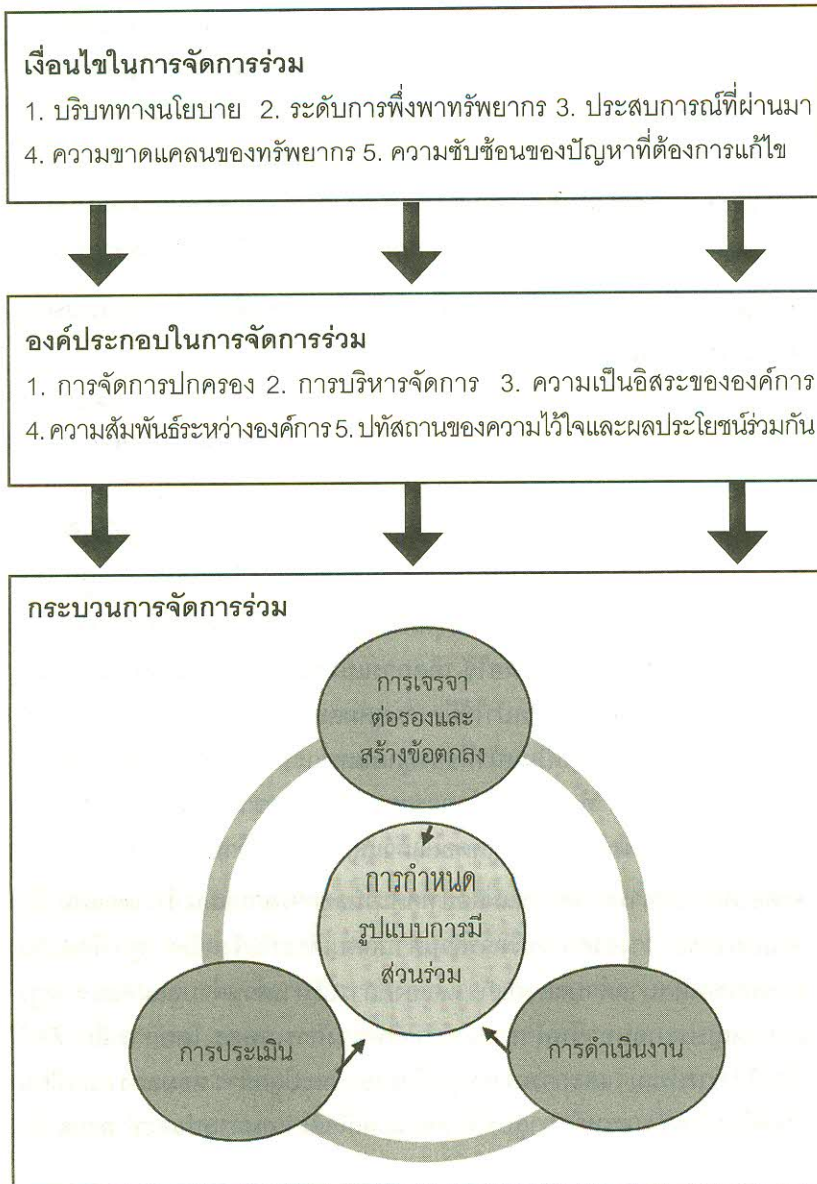
การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการร่วม (Collaborative Management) เป็นหลักโดยมีรายละเอียดดังนี้

Robert Agranoff และ Michael McGuire (2003) ระบุว่า การบริหารจัดการความร่วมมือภาคสาธารณะ คือ กระบวนการในการช่วยการดำเนินงานและการดำเนินการหรือระหว่างองค์การที่มีความหลากหลาย เพื่อที่จะแก้ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้เพียงองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ภายใต้ข้อจำกัดของแต่ละองค์กรที่มีอยู่ เช่น องค์ความรู้ เวลา งบประมาณ และการแข่งขัน เป็นต้น และ Michael McGuire (2006, pp. 33-43) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมในประเด็นของการช่วยดำเนินการหรืออำนวยความสะดวกในการดำเนินการเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ หรือแก้ไขได้ยากโดยองค์กรใดองค์กรหนึ่งเพียงองค์กรเดียว

Thomson และ Perry (2006, pp. 20-32) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการจัดการร่วม ซึ่งพบว่าประกอบด้วยเงื่อนไขทั้งสิ้น 5 ประการได้แก่ ประการแรก บริบททางนโยบาย นโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่กำหนดโดยภาครัฐ และมาตรการที่กำหนดโดยชุมชน ประการที่สอง ระดับการพึ่งพาทรัพยากร เป็นการสะท้อนถึงการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในการแก้ปัญหา เพราะทรัพยากรดังกล่าวไม่สามารถมาจากองค์กรหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงหน่วยงานเดียว ประการที่สาม ประสบการณ์ที่ผ่านมาจะเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและความจำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วม ประการที่สี่ ความขาดแคลนของทรัพยากร เป็นทรัพยากรแต่ละหน่วยงานหรือองค์กรมีอยู่แต่ไม่เพียงพอ หรือเคยมีอยู่แล้วหมดไป หรือไม่เคยมีทรัพยากรดังกล่าวเป็นของตนเอง ต้องนำมาจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่นเสมอ เงื่อนไขประการสุดท้ายความซับซ้อนของปัญหาที่ต้องการแก้ไข หมายถึง การรับรู้ระดับความรุนแรง จำเป็น เร่งด่วน ในมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

สำหรับองค์ประกอบในการจัดการร่วม จะประกอบด้วยห้าองค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดการปกครอง (Governance) เป็นการเน้นการสร้างกฎระเบียบในการดำเนินการและการตัดสินใจร่วมกัน 2) การบริหารจัดการ (Administration) เน้นถึงรูปแบบหรือแนวทางที่ใช้ในการดำเนินการร่วมกัน 3) ความเป็นอิสระขององค์การ (Organization Autonomy) เน้นความเป็นอิสระในการดำเนินงานร่วมกันของแต่ละหน่วยงานหรือองค์การ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ (Mutuality) เน้นรูปแบบในการติดต่อสื่อสาร กระบวนการปทัสถานตัดสินใจและเจรจาต่อรองซึ่งกันและกัน 5) ปทัสถานของความไว้วางใจและผลประโยชน์ร่วมกัน (Norms of Trust and Reciprocity) เป็นความไว้วางใจในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์การหรือหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เผชิญร่วมกันตลอดจนการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนล่วงหน้า ซึ่งรวมถึงการทำข้อตกลงว่าจะร่วมกันทำงานทั้งในส่วนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยองค์ประกอบดังกล่าวจะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดการร่วมที่สามารถแบ่งได้ 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนการเจรจาต่อรองและการสร้างข้อตกลง ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนการประเมิน (Thomson and Perry, 2006)

จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว สามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้



วิธีการศึกษา

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละภาคส่วนคือ ตัวแทนประชาชนในหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้จำนวน 3 คน ตัวแทนของสถานีควบคุมไฟฟ้าลุ่มน้ำสาขาแม่ปิงจำนวน 2 คน ตัวแทนอุทยานแห่งชาติออบหลวง จำนวน 2 คน โดยการคัดเลือกตัวแทนๆ จะต้องเป็นผู้เข้าร่วมในกระบวนการจัดการร่วม ตัวแทนเทศบาลตำบลสบเตี้ยะ และนายอำเภอ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยทำตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าโดยใช้ข้อมูลในเรื่องเดียวกันที่ได้จากบุคคลต่างกลุ่มกันเป็นการตรวจสอบ

สภาพโดยทั่วไปของหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้ ตำบลสบเตี้ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

หมู่บ้านแม่เตี้ยะได้ ตั้งอยู่ในเขตตำบลสบเตี้ยะ ซึ่งมีทั้งหมดอยู่ 21 หมู่บ้าน ลักษณะของตำบลทอดยาวจากทิศเหนือไปสู่ทิศใต้ตามทางหลวงสาขา เชียงใหม่-ฮอด มีพื้นที่ทั้งหมด 60.46 กิโลเมตรหรือ 37,787 ไร่ 2 งาน โดยเป็นภูเขา ที่ลาดเชิงเขา พื้นราบ และป่า โดยที่สภาพป่าของบ้านแม่เตี้ยะได้เป็นป่าเบญจพรรณและป่าไผ่ พื้นที่ป่าที่มีอาณาเขตติดกับบ้านเตี้ยะได้ บ้านทุ่งปุ่น และบ้านบน เนื่องจากในอดีตป่ามีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีการตัดไม้เอาไปทำฟืนขาย ส่งผลให้ปริมาณน้ำไม่พอใช้ เกิดการแย่งชิงน้ำ จนกระทั่งมีการปิดถนนแต่ในปัจจุบันมีการฟื้นฟูสภาพป่าให้มีความอุดมสมบูรณ์การเกิดไฟป่าเกิดขึ้นทุกปี การเข้าไปดับไฟถือได้ว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนเพราะหากไฟไหม้ป่าต้นน้ำ ความแห้งแล้งจะกลับมา ทำให้มีผลต่อการเพาะปลูกของชาวบ้าน อาณาเขตของหมู่บ้านทิศเหนือจรดเขตเทศบาลดอยแก้วและเทศบาลตำบลบ้านหลวง ทิศใต้จรดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอย ทิศตะวันออกจรดกับแม่น้ำปิง โดยแม่น้ำปิงจะแบ่งเขตระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี้ยะกับจังหวัดลำพูน ทิศตะวันตกจรดเขตเทศบาลตำบลดอยแก้ว และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอย ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและอาชีพทางการเกษตร โดยการเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงไก่ การประมง และการเพาะปลูก ซึ่งราษฎรจะปลูกข้าว หอมแดง กระเทียม ถั่วเหลือง มันฝรั่ง กระหล่ำยาสูบ พริก ดอกเกล็ดโกลีธ แคนตาลูป และทำสวนลำไย

ซึ่งสวนลำไยถือเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้ราษฎรมากที่สุด นอกจากอาชีพที่กล่าวมาแล้ว ราษฎรบางส่วนที่ว่างงานตามฤดูกาลจะประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และมีอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพเสริม โดยมีการจัดตั้งกลุ่มทอผ้า และรับจากโรงงานมาทอเองที่บ้าน หมู่บ้านแม่เตี๊ยะใต้ มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 270 ครัวเรือน

ผลการศึกษา

ในการนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการนำเสนอออกเป็นสองส่วนคือ เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการจัดการปัญหาไฟป่าหมอกควัน และกระบวนการจัดการร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน

ก. เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการจัดการปัญหาไฟป่าหมอกควัน

1. การรับรู้และความเข้าใจในนโยบายและกฎ ระเบียบของภาครัฐ

ในประเด็นของการจัดการไฟป่าของบ้านแม่เตี๊ยะใต้ไม่ต่างจากการรับรู้ของบ้านแม่เตี๊ยะใต้ ชาวบ้านรับรู้ถึงมาตรการของภาครัฐตามที่องค์กรภาครัฐแจ้งกับชาวบ้าน แต่ความแตกต่างคือความเข้มแข็งของผู้นำที่กล้าตัดสินใจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับชาวบ้านถึงแม้ว่าในบางครั้งจะมีการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกับมาตรการของภาครัฐ

2. ประสบการณ์ที่ผ่านมา

บ้านแม่เตี๊ยะใต้เคยผ่านประสบการณ์ของความแห้งแล้งเนื่องจากว่าการตัดไม้เพื่อไปขาย กว่ที่ชาวบ้านจะทำการฟันฟูป่าไม้จนมีน้ำไว้ใช้สอยก็ใช้ระยะเวลานาน ทำให้ความรู้สึกในการหวงแหนป่ามีมาก การสร้างฝายจึงเป็นวิธีการหนึ่งเพื่อที่จะรักษาน้ำไว้ใช้ จากประสบการณ์ของความแห้งแล้งส่งผลต่อแนวความคิดในการจัดการไฟว่าการดับไฟเป็นสิ่งที่ดี การป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่าจะเป็นการรักษาปริมาณน้ำไว้ใช้ดีที่สุด ทำให้หลายครั้งต้องมีการระดมชาวบ้านเข้าไปดับไฟ รวมถึงการดับไฟในเวลากลางคืนซึ่งกว่าจะถึงบ้านก็ประมาณ ตี 2 ถึงตี 3 ทำให้กระทบต่อการไปทำงานในวันถัดไป ซึ่งตอนนั้นกรมอุทยานและสภานีควบคุมไฟป่ายังไม่ได้เข้ามาช่วยในการดับไฟ มีเพียงแต่งบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น ชาวบ้านจึงจำเป็นต้องมีการหาทางออก

ร่วมกัน โดยชาวบ้านเห็นว่าจะเกิดไฟต้องมีเชื้อเพลิง ดังนั้น การทำลายเชื้อเพลิงคือการดับไฟที่ดี เพราะเมื่อปล่อยให้เชื้อเพลิง ชาวบ้านที่เข้ามาหาของป่าก็จะทำการเผาเพราะไม่สามารถที่จะควบคุมคนที่เข้ามาหาของป่าได้ และเมื่อชาวบ้านได้ทดลองการชิงเผาผลปรากฏว่าการเข้าไปดับไฟมีน้อยลง จึงเห็นว่าการชิงเผาเป็นวิธีที่สอดคล้องกับชุมชน

3. ระดับพึงพาทรัพยากร

ความสามารถในการจัดการไฟของชาวบ้านในเงื่อนไขด้านกำลังคน เนื่องจากว่าจิตสำนึกของการรักษป่า ประกอบกับการใช้กฎบ้านในการระดมคนเข้าไปช่วยในการทำแนวกันไฟ ดับไฟ ชิงเผา ลาดตระเวน หอดูไฟ สร้างฝาย ถ้าหากบ้านไหนไม่เข้าร่วมจะต้องมีการเสียค่าปรับเป็นครวเรือน ถ้าหากมีเพศชายในบ้าน แต่ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมจะถูกปรับ 300 บาทต่อวัน สำหรับเป็นเทศหญิงจะถูกปรับ 200 บาทต่อวัน ทำให้กำลังคนในการเข้าไปในการดำเนินการต่างๆ มีอยู่ในระดับหนึ่ง แต่กำลังในการดับไฟมีไม่เพียงพอ เพราะหากไม่มีการกำจัดเชื้อเพลิงจำนวนครั้งของไฟที่เกิดขึ้นมีความถี่สูง การขอกำลังจากอุทยานและหน่วยไฟป่าจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการต่างๆ มีอยู่อย่างจำกัดเพราะได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเพียง 5,000 บาทซึ่งไม่เพียงพอแต่ยังได้งบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิการพัฒนาที่ยั่งยืนในช่วงแรกเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าน้ำมันและค่าอาหาร จะมีการตั้งกองทุนสำหรับการอนุรักษ์ป่าโดยเป็นการแบ่งออกมาจากกองทุนต่างๆ (ซึ่งไม่ได้เป็นงบประมาณที่ถูกจัดสรรโดยตรง) เช่น กองทุนเงินล้าน กองทุน SML เป็นต้น หรือแม้แต่การนำงบประมาณทางอ้อมของการอบรมจากกรมอุทยานแห่งชาติออบหลวง โดยนำมาเป็นค่าอาหารและน้ำมัน

4. ความซับซ้อนของปัญหาที่ต้องแก้ไข

ในการแก้ไขปัญหาไฟป่าของบ้านแม่เตี๊ยะได้ไม่สามารถที่จะจัดการได้ด้วยตนเองทั้งหมด เนื่องจากสาเหตุของไฟป่าเกิดจากคนนอกพื้นที่ในการเข้ามาหาของป่า การที่จะออกกฎหมายห้าม อยู่นอกเหนือความสามารถของชาวบ้าน ชาวบ้านทำได้เพียงการจับตัวผู้เผาส่งให้องค์กรภาครัฐ ซึ่งการจับตัวดังกล่าวเป็นไปได้ยากและเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ และเมื่อเกิดไฟชาวบ้านต้องระดม

กำลังเข้าไปดับไฟ ถ้าหากไปเกิดไฟเพียงแค่ครั้งหรือสองครั้งก็ยังไม่กระทบต่อการหารายได้ แต่ถ้าไม่มีการจัดการไฟความถี่ในการเข้าไปดับไฟมีมากขึ้นทำให้กระทบต่อการหารายได้ ชาวบ้านก็ไม่อยากเข้าไปดับไฟ และไฟที่บ้านแม่เตี้ยะได้ก็มีโอกาสในการลุกลามไปสู่หมู่บ้านอื่นด้วยเช่นกัน

สำหรับมุมมองของชาวบ้านแม่เตี้ยะได้ในปัญหาไฟป่า ถึงแม้ว่าไฟป่าจะเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ และในบางครั้งเป็นการสร้างรายได้ แต่การที่จะทำให้จำนวนครั้งของการเกิดไฟป่าและระดับความแรงของไฟลดลงจะทำให้เกิดการอนุรักษ์ป่าได้ดีกว่า

5. ความขาดแคลนของทรัพยากร

พื้นที่ของบ้านแม่เตี้ยะได้ต้องอาศัยการพึ่งพิงการใช้น้ำจากป่าส่วนบน ถึงแม้ว่าบ้านแม่เตี้ยะได้จะมีการรักษาป่าเป็นอย่างดี แต่ถ้าป่าส่วนบนถูกเผาหรือตัดไม้ปริมาณน้ำก็จะลดน้อยลง ดังนั้น การพึ่งพิงทรัพยากรจากหมู่บ้านอื่นทำให้เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการไฟของบ้านแม่เตี้ยะได้

ข. กระบวนการจัดการร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน

1. กระบวนการเจรจาต่อรองและกระบวนการสร้างข้อตกลง

ในกระบวนการเจรจาต่อรองและกระบวนการสร้างข้อตกลง เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เนื่องจากประสบการณ์ของบ้านแม่เตี้ยะได้ในการที่จะสูญเสียป่าไม้ทำให้เกิดความแห้งแล้ง ทำให้ในการประชุมเวทีหมู่บ้านการแสดงความเห็นในเรื่องของการจัดการไฟ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น หอดูไฟ การลาดตระเวน การทำแนวกันไฟ การไม่เผา การตั้งกองทุน และนำมาสู่ข้อตกลงในการชิงเผาซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

การบริหารจัดการ ในขั้นตอนของการเจรจาต่อรองและกระบวนการสร้างข้อตกลง การบริหารจัดการเป็นไปในลักษณะของคณะกรรมการหมู่บ้าน และสื่อสารผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน ผ่านการนำประชุมที่เข้มแข็งของผู้ใหญ่บ้านที่อธิบายถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นถ้าหากไม่มีการดำเนินการในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จะทำให้ปัญหาไฟป่าทวีความรุนแรงของไฟ ในการดำเนินการปัญหาจัดการไฟ วิธีการต่างๆ ต้องได้รับการยอมรับจากชาวบ้านเพราะชาวบ้านเป็นผู้ปฏิบัติถ้าหากปฏิบัติแล้วไม่ได้ผลชาวบ้านจะไม่ยอมทำตามในครั้งถัดไป โดย

ผู้ใหญ่บ้าน รองผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นแกนนำของทีมงานในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นการลาดตระเวน หอดูไฟ การดับไฟ การทำแนวกันไฟ และสำหรับการชิงเผา และรองผู้ใหญ่บ้านจะเป็นหัวหน้าในการนำทีมเพื่อเข้าไปชิงเผา ผู้ใหญ่บ้าน และรองผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้มอบหมายงาน ประสานงานในการทำงานทุกขั้นตอน โดยการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน

นอกจากนั้น ด้วยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างผู้ใหญ่บ้านข้างเคียง จึงมีการประสานในการดำเนินงานกับพื้นที่ข้างเคียงอย่างสม่ำเสมอ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิธีการทำงานของแต่ละหมู่บ้าน ร่วมอนุรักษ์และตัดสินใจร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม

การจัดการปกครองและความไว้วางใจ ประสบการณ์การขาดแคลนน้ำ และความพยายามของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินการแก้ไข ร่วมกันกับชาวบ้านทำให้ชาวบ้านมีความไว้วางใจผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้งจากการที่ผู้นำร่วมดำเนินทุกกิจกรรมกับชาวบ้านเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามาตัดสินใจ ทำให้ชาวบ้านมีความไว้วางใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบของหมู่บ้านที่มีข้อกำหนดและบทลงโทษที่ชัดเจน และเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของป่าร่วมกัน

ความเป็นอิสระในการรวมตัวและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ร่วมกัน

การรวมตัวกันของชาวบ้านแม่เตี้ยะได้มาด้วยความสมัครใจบนพื้นฐานของความจำเป็นในการใช้น้ำ ซึ่งเมื่อต้นไม้ในป่าถูกตัดทำให้น้ำในป่าแห้งแล้ง ดังนั้นการรักษาป่าจึงมีความสำคัญ ทุกคนจึงร่วมแรงร่วมใจกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการลาดตระเวน การดับไฟ การทำแนวกันไฟ การชิงเผา แต่ชาวบ้านยังต้องให้ความสำคัญกับความอยู่รอดทางเศรษฐกิจเพราะถ้าหากเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการปัญหาไฟป่า ถ้าเข้าไปดับไฟแค่ 1 – 2 ครั้งสามารถทำได้ แต่ถ้าหากมากกว่านั้นจะสร้างความเดือดร้อนในแต่ละครัวเรือน ชาวบ้านบางส่วนจึงยอมเสียค่าปรับเพราะรายได้ที่สามารถหาได้ต่อวันมากกว่าจำนวนเงินที่ต้องเสียค่าปรับ

2. การดำเนินงาน

ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าทีมงานในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ แต่ก่อนที่ผู้ใหญ่บ้านจะตัดสินใจจะต้องผ่านขั้นตอนแรก ความศรัทธาและผลงานของผู้มาเป็นหลัก การเรียนรู้ในการดำเนินงานต่างๆ ในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชาวบ้านกับผู้เป็นผู้นำ เป็นการลองผิดลองถูก แต่ในระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา มีภาคส่วนของมูลนิธิและภาคการศึกษาได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์เข้ามาสอนการทำแนวกันไฟ ชิงเผา ดับไฟ ซึ่งในบางครั้ง การฟังคำแนะนำจากภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการให้คำแนะนำ จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่ยืนยันช่วงระยะเวลาในการชิงเผา แต่เมื่อชาวบ้าน ดำเนินการตามคำแนะนำแล้วไม่ได้ผล กล่าวคือ ชาวบ้านต้องขึ้นไปดับไฟหลังจากชิงเผาอีกประมาณ 3-4 ครั้งและส่งผลให้เกิดไฟป่าลุกลามไปหมู่บ้านอื่น ดังนั้น ผู้นำและชาวบ้านจึงตัดสินใจว่าครั้งถัดไปจะเป็นผู้ตัดสินใจเอง เพราะผู้ที่รับผลจากการดำเนินงานมีเพียงชาวบ้านเท่านั้น

3. การประเมิน

เนื่องจากว่าหมู่บ้านแม่เตี๊ยะได้มีการจัดการไฟมาเป็นระยะเวลา สิบเนื่องจากความแห้งแล้งจากการตัดไม้ทำให้ความหวงแหนทรัพยากรป่ามีอยู่ใน จิตสำนึกของคนในหมู่บ้านทำให้ในการที่จะดำเนินกิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับป่า ชาวบ้านจะให้ความสำคัญ เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดกิจกรรมต่างๆ (ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในขั้นตอนที่ 1) การดำเนินกิจกรรมบนฐานของความ อยู่รอดทางเศรษฐกิจหรือปากท้อง และแม้แต่กระบวนการประเมินเพราะชาวบ้าน จะทำการประเมินว่าผลในการดำเนินงานของวิธีการต่างๆ ในการจัดการปัญหาไฟ ป่าเป็นอย่างไรในเวทีชุมชน วิธีการดังกล่าวเหมาะสมกับการดำรงชีวิตประจำวัน หรือไม่ ประสิทธิภาพในการดำเนินการตามวิธีการต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น จำนวนครั้ง ของการเกิดไฟไหม้ ความเสียหายที่เกิดจากไฟไหม้ เป็นต้น เมื่อมีการประเมิน ร่วมกันทั้งผลจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และวิธีการจัดการไฟซึ่งมีการปรับ เปลี่ยนอย่างต่อเนื่องเพราะหากวิธีการใดที่ใช้ไม่ได้ผลแล้วชาวบ้านจะไม่มีการ ดำเนินการต่อ หรือวิธีการไหนที่มีข้อที่ควรปรับปรุงชาวบ้านจะหาวิธีการร่วมกัน เช่น การชิงเผากับการทำแนวกันไฟเข้า ชาวบ้านเลือกที่จะทำการชิงเผาก่อน

เพราะเมื่อชิงเผาแล้วปรากฏว่าจำนวนครั้งของการเกิดไฟมีน้อยลง ชาวบ้านชิงเผาเมื่อไหร่ในครั้งแรก ชาวบ้านจะดูว่าวันที่ชิงเผาแล้วได้ผลก็จะทำการชิงเผาวันนั้นทุกปี เช่น 14 กุมภาพันธ์ แต่พอมีภาคส่วนทางการศึกษาได้เข้ามาให้ความรู้ชาวบ้านก็ลองดำเนินการ เห็นว่าได้ผลจึงค่อยปรับเปลี่ยน แต่ครั้งล่าสุดเมื่อทำตามคำแนะนำแล้วพบว่า จำนวนครั้งของการเกิดไฟมีถึขึ้น ความรุนแรงของไฟที่มีสูงทำให้ลามไปสู่หมู่บ้านอื่น ดังนั้น เมื่อประเินแล้วในเวทีชาวบ้านจึงตัดสินใจว่าจะดำเนินการตัดสินใจวันเผาจากการสังเกตเชื้อเพลิงในพื้นที่ถ้ามีถึง 70% จึงจะทำการชิงเผา และยังสำหรับวิธีการจัดการไฟมีการลงมติว่าการชิงเผาเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุด สำหรับการทำแนวกันไฟไม่ได้ประโยชน์เพราะคนสามารถที่จะข้ามแนวไปเผาได้ ส่วนการจัดคนลาดตระเวนเป็นวิธีการเสียทั้งงบประมาณ กำลังคนและเวลา เช่นเดียวกับหอดูไฟ ส่วนการสร้างฝายเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพทางอ้อมเพราะเน้นในเรื่องของการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ แต่ถ้าพื้นดินชุ่มชื้นก็จะทำให้การลุกลามของไฟเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง

4. การกำหนดรูปแบบใหม่

ชาวบ้านแม่เตี๊ยะได้มีการดำเนินการจัดการปัญหาไฟป่าอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มจากการรักษาป่าไม่ว่าจะเป็นการไม่ตัดไม้ การทำฝาย การไม่เผา การลาดตระเวน หอดูไฟ จนมาถึงการชิงเผาซึ่งผู้นำหมู่บ้านแม่เตี๊ยะได้และชาวบ้านเห็นว่าการชิงเผาเป็นวิธีการที่ทำให้ปัญหาไฟป่าลดลงได้ ซึ่งผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านแม่เตี๊ยะได้ เริ่มเห็นว่าถึงแม้ว่าพื้นที่ในบ้านแม่เตี๊ยะได้จะมีการดูแลอย่างดีสามารถบรรเทาปัญหาไฟป่าได้แต่ไม่ได้ยั่งยืน การที่จะแก้ปัญหาได้คือการมีเครือข่ายกับพื้นที่อื่นเพราะจะเป็นการลดเชื้อเพลิงอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นจึงเริ่มมีการที่จะสร้างเครือข่ายและการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการชิงเผาที่มีประสิทธิภาพและสำหรับการดำเนินงานภายในหมู่บ้านภายใต้การทำงานเป็นทีม ผ่านเวทีประชาคมเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วม ผู้นำทางบประมาณมาสนับสนุนและมีการตั้งกองทุนเพื่อให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องในทุกปี

ชาวบ้านต้องขออนุญาตกรมอุทยานแห่งชาติในการกำจัดเชื้อเพลิงในเขตอุทยาน หรือชิงเผา รวมทั้งขอความช่วยเหลือจากกรมควบคุมป้องกันไฟฟ้าในการควบคุม อาณาเขตของพื้นที่เผาไหม้ รวมทั้งคอยประสานงานกับหน่วยงานในที่ว่า การอำเภอในการอธิบายจุดความร้อนที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นเพราะเหตุใด ดังนั้น รูปแบบใน การจัดการปัญหาไฟป่าหมอกควันเป็นผลผลิตร่วมกันระหว่างภาครัฐและชุมชน ในหมู่บ้าน การร่วมกันผลิต (Co-production) จึงเป็นทางออกที่มีความเหมาะสม ที่สุด เพราะภาครัฐเป็นผู้จัดสรรทรัพยากรด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมอุทยานแห่งชาติ กรมควบคุมป้องกันไฟ ฟป่า อำเภอในฐานะที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ในพื้นที่ดังกล่าว ร่วมกับชาวบ้านในฐานะผู้ที่อยู่ในพื้นที่และรู้สึกห่วงแหนพื้นที่ สอดคล้องกับ Alford และ Flynn (2012) ที่เน้นย้ำว่า การให้ชุมชนหรือประชาชน ที่อยู่ในฐานะผู้รับบริการมาเป็นผู้ผลิตร่วม การจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การเข้าแทรกแซงหรือการออกกฎระเบียบข้อบังคับที่จูงใจ การให้รางวัล ที่จับต้องได้ และการให้รางวัลที่จับต้องไม่ได้ โดยกรมอุทยานแห่งชาติยอมให้ ชาวบ้านที่ขออนุญาตอย่างถูกต้องเพื่อเข้ากำจัดเชื้อเพลิง โดยการกระทำดังกล่าวไม่ ผิดกฎหมาย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมควบคุมป้องกันไฟฟ้าได้ให้ งบประมาณ อุปกรณ์และกำลังคนในการช่วยดำเนินการ ชาวบ้านได้ร่วมมือ กับภาครัฐในการปกป้องพื้นที่ของตนเองซึ่งเป็นการภูมิใจของชาวบ้าน ดังนั้น จึงเป็นเหตุจูงใจให้ชาวบ้านยินดีที่จะเข้าร่วมกันผลิตบริการสาธารณะดังกล่าว (John Alford, 2009) นอกจากนั้นในการจัดบริการสาธารณะด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การลดความรุนแรงในสังคมและการบำบัดผู้กระทำความผิดในการเข้าสู่สังคม (Ora-orn Poocharoen and Bernard Ting, 2013) บริการด้านสาธารณสุข (Alford and Flynn, 2012) และเศรษฐกิจ (Ora-orn Poocharoen and Bernard Ting, 2013)

2. รูปแบบการจัดการร่วมในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน ในการแก้ไข ปัญหาหมอกควันของหมู่บ้านแม่เตี้ยะได้รูปแบบในการจัดการร่วมแบบ เครือข่ายหลายภาคส่วน (Multiparties Network) ตามแนวคิดที่ Alford และ Flynn (2012) ได้นำเสนอว่าเครือข่ายดังกล่าวเหมาะสำหรับการจัดการร่วมที่มี หลายภาคส่วนเข้ามาเป็นเครือข่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน องค์กร

ไม่แสวงหากำไร โดยทำการผลิตสินค้าหรือบริการสาธารณะร่วมกันบนพื้นฐานของการตัดสินใจร่วมกัน จัดการร่วมกัน และความสัมพันธ์ของแต่ละภาคส่วนไม่ได้เป็นแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แต่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างภาคส่วนเพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของหมู่บ้านแม่เตี้ยะใต้ที่ไม่สามารถจัดการปัญหาดังกล่าวได้เพียงหมู่บ้านเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนโดยมีค่านิยมสาธารณะ (Public Value) เป็นตัวผลักดันให้เกิดการดำเนินงาน (Benington and Moore, 2011) โดยกลยุทธ์ที่เน้นการสร้างค่านิยมสาธารณะในการผลักดันการดำเนินงานในเครือข่ายประกอบด้วยองค์ประกอบทางด้านบริบททางกฎหมายและความชอบธรรม ศักยภาพในการดำเนินงาน และค่านิยมที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในการดำเนินการจัดการปัญหาหมอกควันของหมู่บ้านแม่เตี้ยะใต้ได้ขอให้ผู้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่ สถานีควบคุมไฟป่าลุ่มน้ำแม่ปิง อุทยานแห่งชาติฮอบหลวง เทศบาลตำบลสบเตี้ยะ และนายอำเภอจอมทอง ในส่วนของการขออนุญาตเพื่อที่จะกำจัดเชื้อเพลิง การทำแนวกันไฟ และยังมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ กำลังคน ความรู้เกี่ยวกับสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์รวมทั้งความรู้ด้านการจัดการเชื้อเพลิง ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานของชาวบ้าน ในการเข้าไปดำเนินการกำจัดเชื้อเพลิงและการทำแนวกันไฟ บนพื้นฐานของค่านิยมสาธารณะที่ทุกภาคส่วนยึดถือร่วมกันคือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการจัดบริการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนกลางของเครือข่ายในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การสร้างกลไกรองรับการทำงานของเครือข่ายเพื่อให้เครือข่ายเกิดความยั่งยืนในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นกลไกทางด้านงบประมาณ กลไกทางด้านการสนับสนุนการปลูกฝังการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลไกในเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารภายในเครือข่าย เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2556). ยุทธศาสตร์/ มาตรการแก้ไข
ปัญหาไฟป่าและหมอกควันปี 2257. วันที่ค้นข้อมูล 1 กันยายน 2557,
จาก <http://www.dnp.go.th/forestfire/2557/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%AF%202557.pdf>
- ศุทธิณี ดนตรี. (2557). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์การลดปริมาณเชื้อเพลิงด้วย
การจัดการเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อจำนวนไฟป่า ตำบล
สบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. ม.ป.ท.
- ศุทธิณี ดนตรี และคณะ. (2557). รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการ
ในไตรมาสที่ 2 ปีงบประมาณ 2557 โครงการวิจัยการสร้างกระบวนการ
เรียนรู้และถอดบทเรียนจากการจัดการไฟป่าเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควัน
โดยมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในตำบลสบเตี๊ยะ 2556 - 2558.
ม.ป.ท.
- Thomson, M.A. & Perry, J.L. (2006). Collaboration processes: inside the
black box. *Public Administration Review*, 66(S1), 20-32.
- Alford, J. (2009). *Engaging Public Sector Clients: From Service-Delivery
to Co-Production*. London: Palgrave Macmillan.
- Alford, J. & O'Flynn, J. (2012). *Rethinking Public Service Delivery
Managing with external Providers*. London: Palgrave Macmillan.
- Benington, J. & Moore, H.M. (2011). *Public Value: Theory & Practice*.
London: Palgrave Macmillan.
- McGuire, M. (2006). Collaborative Public Management-Assessing What
We Know and How We Know It. *Public Administration Review*,
66(S1), 33-43.

- McGuire, M. & Agranoff, R. (2003). *Collaborative Public Management New Strategies for Local Governments*. Washington DC: Georgetown University Press.
- Poocharoen, O. & Ting, B. (2013). Collaboration, Coproduction, Networks – Convergence of Theories. *Public Management Review*, 28(1).